O93, f. 18vb; V630, f. 45va; N442, f. 43vb; I83, f. 94ra; VD38, f. 85rb; SG670, p. 177b; P9629, f. 20r; Bcan4, f. 75va; E97, f. 49va; P102; BII13, f. 79va; S105, f. 69v

INCIPIUNT[a] [b] DECRETA FABIANI PAPAE.

Bcan4 : I

P102; BII13: I[c] Quod comministri[d] catholicę[e] ecclesiae nosse debeant quae aguntur in sacro ritu apud romanam ecclesiam

[H. 1] Dilectissimis[f] ubique catholicae ecclesiae comministris Fabianus salutem in domino.

---

1. Fabianus-Brief,5 [a] am Rande DECRETA FABIANI P9629 | [b] Überschrift] EPISTOLA SANCTI FABIANI PAPAE DE ORDINIBUS ECCLESIASTICIS SG670; CAP. XVIII Decreta fabiani papę De errore novati et novatiani et ut chrisma omni anno renovetur consecrando Et vetus in ęcclesiis ponatur cremando Et de accusatione Sacerdotum et ut oves pastorem suum nisi in fide erraverit repraehendere non audeant et ut peregrina iudicia respuantur atque accusatus in suo loco causam suam peragat et in omni iudicio quattuor eligantur personę id est electi iudices et accusatores ac defensores necnon et testes et ut omnis qui crimen obicit scribat se probaturum et si non probaverit quod obiecit pęnam quam intulerit paciatur E97; Überschrift fehlt S105 **7** [c] capitulo primo P102 | [d] cumministri P102 | [e] catholicę ecclesiae] ecclesiae catholicae BII13 **9** [f] ilectissimis S105

Coll. Ans. ded. 1. I,47 (**11–17** Divinis…vocata); **2. IV,128** (**23–36** Septem…officium); **3. IV,142** (**44–49** Denique…oriatur); **4. III,54** (**121–170** Hi…fidelibus); **5. III,55** (**226–253** Summopere…studete)
Burchard 1. II,218 (**23–36** Septem…officium)
Sentenzen 1. c. 309 (**181–186** Cum…privetur)
Anselm v. Lucca 1. I,34 (**11–17** Divinis…vocata); **2. VII,72** (**11–29** Divinis…ministeria); **3. VII,73** (**44–47** Denique…manifestarent); **4. III,17** (**121–148** omnes…possint); **5. XII,18** (**181–186** Cum…privetur)
Bonizo 1. II,49 (**23–36** Septem…officium)
Coll. trip. 1. A 1,18,1 (**181-190** Cum ... facientibus); **2. A 1,18,2** (**192-216** Cum ... facientibus)
Ivo, Decr. 1. VI,293 (**23–36** Septem…officium); **2. XVI,24** (**181–186** Cum…privetur)
Ivo, Pan. 1. V,95 (**181–186** Cum…privetur)
Polycarpus 1. I,19,4 (**11–17** Divinis…vocata); **2. V,1,15** (**121–148** omnes…possint); **3. V,1,49** (**163–166** quos…suscipiendi); **4. VII,1,3** (**181–186** Cum…privetur)
Slg. in drei Büchern 1. II,10,4 (**23–34** Septem…faciendum); **2. II,10,5** (**44–47** septem…manifestarent); **3. II,26,7** (**140–143** omnes…alienamus); **4. II,32,56** (**163–166** quos…suscipiendi); **5. II,25,1** (**179–186** sic…privetur)
Gratian 1. C. III, q. 4, c. 7 (**140–143** omnes…alienamus); **2. C. XI, q. 3, c. 16** (**179–186** sic…privetur); **3. D. XCIII, c. 1** (**192–216** Si…facultatem); **4. C. XI, q. 3, c. 15** (**194–195** Si…dicat)

Divinis[g] praeceptis et apostolicis monemur[h] institutis, ut pro[i] cunctarum <E97, f. 49vb> ecclesiarum statu impigro[j] vigilemus effectu[k], unde[l] consequens[m] [n] est debere vos scire, quae apud Romanam in sacro aguntur[o] ritu[p] ecclesiam[q], ut eius sequentes exempla eius veri[r] filii inveniamini, quae vestra est mater vocata[s] <I83, f. 94rb>.

V630: De septem diaconis

Bcan4: II

P102; BII13: II De officiis et ministeriis septem diaconorum cum subdiaconibus[t] et sequentium ordinum ministris observandis

[H. 2] Septem[u] ergo[v] diaconos[w] in urbe Roma per septem regiones[x] civitatis[y], sicut a patribus accepimus[z], qui per singulas <BII13, f. 79vb> ebdomadas et dominicos[a] [b] dies atque festivitatum[c] sollemnia cum subdiaconibus et acolitis ac sequentium <SG670, p. 178a> ordinum ministros[d] iniuncta[e] <Bcan4, f. 76r> sibi observent[f] ministeria[g] et parati omni hora sint[h] ad divinum officium et, <S105, f. 70r> quicquid eis

11 [g] Divinis korr. aus Divi N442 | [h] monemur korr. aus monemus VD38; commonemur BII13 **12** [i] per S105 **13** [j] am Rande studioso VD38 | [k] affectu SG670; S105; affectu korr. aus effectu P102 | [l] am Rande drei Punkte N442 | [m] am Rande Conveniens VD38 | [n] consequens est korr. aus consequens **15** [o] aguntur korr. aus conaguntur P102 | [p] am Rande Ordine consuetudine VD38 | [q] ecclesiarum I83; Bcan4 **16** [r] viri P9629 **17** voca I83 **21** [t] subdiaconibus korr. aus subdiacobus P102 **22** [u] am Rande Nota E97 | [v] ergo] ergo constituimus N442; ergo fehlt SG670; enim S105 | [w] diaconos] diaconi sunt I83; SG670; Bcan4; BII13; S105 **23** [x] regionis S105 | [y] civitatis korr. aus civitates V630 | [z] accccepimus] accepimus ordinamus E97 **25** [a] dominicos korr. aus dominices O93 | [b] dominicos dies] dominicis diebus N442; VD38 | [c] festivitates V630 **27** [d] ministris korr. aus ministros P9629; ministris I83; VD38; SG670; Bcan4; E97; P102; BII13; S105 | [e] invicta O93; P9629; iniunctam BII13 **28** [f] observant SG670; S105; servent BII13 | [g] mysteria V630; P9629; ministeriam BII13 | [h] sint fehlt V630; sunt SG670; S105

1. Fabianus-Brief,11–13 Divinis…effectu] init. Leon. M. ep. 16 (1,715). Cf. Sot. 3, Zeph. 10, Iul. 11. **22–45** Septem…colligerent] sec. vit. Fabian, c. 2. in libr. pontif.

1. Fabianus-Brief,11 monemur] ammonemur PG_1 **13** effectu] affectu AL_1; PG_1 **15** aguntur…ritu] ritu aguntur AL_1; PG_1 **22** ergo] *fehlt* AL_2; $3L_1$ | diaconos] diaconi sint DB_1; diacones AL_2; $3L_1$; diaconi sunt BS_1; ID_1 **23** accepimus] accepimus ordinavimus AL_2 **27** ministros] ministris DB_1; AL_2; BS_1; ID_1; $3L_1$ **28–29** sint…officium] ad divinum officium sint ID_1 **29** officium] officium qui semper custodiant papam ne infestetur vel infametur a malivolis BS_1

iniungitur[i], peragendum.

P9629: De VII diaconibus ecclesie

Similiter et vos[j], prout oportunum[k] fuerit, per singulas civitates est faciendum, ut[l] divinum[m] absque[n] ulla mora <VD38, f. 85va> aut[o] neglegentia studiose ac sollemniter[p] agatur[q] officium.

V630: De septem subdiaconis

I83; Bcan4: De septem[r] diaconibus et regionibus urbis romae atque notariis

Bcan4: III

P102; BII13: III De septem subdiaconibus qui septem notariis[s] imminentes gesta martyrum collegerant

S105: De gestis martyrum

[H. 3] Denique septem similiter[t] [u] subdiacones[v] ordinavimus[w], qui[x] septem[y] notariis imminerent et gesta martyrum veraciter in integro colligerent nobisque rimanda[z] manifestarent, quod etiam omnes[a] vos agere monemus[b], ne[c] in posterum[d] <N442, f. 44ra> aliqua ex his dubitatio fiat quaestioque oriatur, quoniam[e] omnia[f], quae scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, et[g], quae nostris[h] temporibus veraciter scribuntur, ad futurorum doctrinam diriguntur[i]. Et ideo fidelissimis haec[j] negotia committi

---

30 [i] iniunguntur P9629 **32** [j] vobis P9629; N442; VD38; SG670; E97; P102; BII13; S105 | [k] oportunum korr. aus opotunum VD38 **33** [l] et P9629 | [m] divinum korr. aus dinum VD38 | [n] absque korr. aus abque SG670 **34** [o] aut] et V630; P9629; E97; aut nulla I83; Bcan4; aut ulla SG670; S105 **35** [p] am Rande festive honorifice VD38 | [q] agitetur V630 **37** [r] semptem I83 **40** [s] notarii P102 **43** [t] similiter korr. aus similiter septem V630 | [u] similiter subdiacones] diacones similiter Bcan4 | [v] subdiacones korr. aus septem diacones V630; subdiaconos P9629; E97; P102; diacones I83; Bcan4 **44** [w] ordinavimus korr. aus ordivimus SG670 | [x] quia P102 | [y] semptem I83 **46** [z] am Rande Inquirenda investiganda VD38 | [a] omnes vos] vos omnes Bcan4; E97 **47** [b] monemur I83 | [c] ne korr. aus non V630 | [d] posterium VD38 **49** [e] cum V630; E97 | [f] omnia korr. aus omni V630 **50** [g] Ut SG670; S105 | [h] vestris I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105 **52** [i] dirigantur SG670 | [j] hęc negotia korr. aus negotia hęc SG670

32–33 Similiter…faciendum] Cf. Gai. 7. **49–50** quoniam…sunt] Rom. XV. 4.

---

32 et…vos] *fehlt* $3L_1$ | vos] vobis DB_1; BS_1; ID_1 **45** in] *fehlt* AL_2 colligerent] colligent $3L_2$

praecipimus, ne aliqua in eis illusio[k] inveniatur, ex qua fidelibus scandalum, quod absit, oriatur. Unde et caritatem <SG670, p. 178b> vestram paterna dulcedine petimus[l], ut in cunctis affectum[m] [n] vestrae caritatis <I83, f. 94va> sancta ecclesia inveniat et[o] favoris vestri solaciis[p], quocumque[q] necesse fuerit, potiatur[r]. Et sicut bonitas[s] studii vestri de se nobis certitudinem[t] praebet, ut in nullo <BII13, f. 80ra> de ea diffidere[u], sed magis ut sapientibus filiis ecclesiae nostrae haec fiducialiter[v] commendamus[w], ita postpositas[x] [y] opportunitatis[z] occasiones[a] vestra efficacia[b] [c] elaborare[d] enixius[e] debeatis[f] atque id modis, quibus <E97, f. 50ra> possibile fuerit, omni[g] studio agere[h] contendatis[i]. <V630, f. 45vb> Hortamur <VD38, f. 85vb> etiam vos iuxta[j] dictum apostoli stabiles esse et immobiles, abundantes in opera[k] domini semper scientes, quod labor vester non est inanis in[l] domino. Et alibi: Vigilate et orate et state in fide, viriliter agite et confortamini, omnia vestra in[m] caritate fiant.

V630: De novato et novatiano

Bcan4: IIII

---

53 [k] am Rande deceptio VD38 **56** [l] perimus O93 | [m] am Rande benivolentiam devotionem VD38 | [n] affectu P102 **57** [o] ut I83; SG670; Bcan4; S105 **58** [p] solatii I83; Bcan4 | [q] Ubicumque SG670; Bcan4; S105 **59** [r] am Rande fruatur VD38 | [s] boni korr. aus bonitas O93 **60** [t] certitudine P9629 **61** [u] diffidere] diffidere debeamus V630; E97 **62** [v] fiducialiter korr. aus fiduciliter SG670 | [w] commendavimus Bcan4; commendemus VD38; P102; BII13 **63** [x] pro SG670 | [y] postpositas opportunitatis occasiones] pro opportunitatis occasione SG670; postposita oportunitatis occasione P102; BII13; S105 | [z] oportunitatis korr. aus oportunitates O93; Bcan4 | [a] occasione VD38; SG670; P102; BII13 **64** [b] am Rande perfectione VD38 | [c] efficacie P102 | [d] laborare korr. aus elaborare N442; laborare P102 | [e] am Rande diligentius studiosius VD38 | [f] debet V630 **65** [g] omnia P102 **66** [h] abigere korr. aus agere V630 | [i] contumelias V630; contendatis korr. aus contendatas S105 **67** [j] uxta korr. aus iuxta S105 **68** [k] opere P9629; N442; VD38; SG670; P102; BII13; S105; operae korr. aus opera E97 **70** [l] in fehlt Bcan4 **72** [m] cum O93; P9629; E97

55–59 et…potiatur] Greg. M. ep. IX. 22. (2, 946). Cf. Pont. 5. **59–62** Et…commendamus] Greg. M. ep. IX. 22. (2, 945). **62–66** ita… contendatis] Greg. M. ep. V. 46. (2, 775). Cf. Greg. M. ep. ad Felic. **66–70** Hortamur…domino] I Cor. XV. 58. **70–72** Vigilate…fiant] I Cor. XVI. 13.14.

P102; BII13: IIII De novato heretico et novatiano

[H. 4] Insuper[n] et illud vos scire desideramus, quia[o] nostris temporibus praepedientibus quidem[p] nostris peccatis, suadente[q] antiquo hoste, qui semper ut leo rugiens circuit[r] quaerens, quem devoret, supervenit Novatus ex Africa et <SG670, p. 179a> separavit de ecclesia Christi Novatianum[s] et quosdam alios Christi confessores et convertit in pravam[t] doctrinam. A quibus vos, fratres, avertite et cavete[u] et[v] ab[w] omnibus[x], qui alteram fidem et doctrinam tenent, quam apostoli et successores eorum tenuerunt et docuerunt, ne, quod absit, post eos abeuntes[y] in laqueum satanae cadatis[z] et compedibus <I83, f. 94vb> eius detineamini. Unde fraternitatis vestrae caritatem intimis obsecramus precibus, ut nostrae parvitatis[a] in vestris sacris orationibus memores esse dignemini, orantes ac[b] deprecantes deum[c] caeli[d], ut tam nos quam sancta mater ecclesia Christi pretioso sanguine redempta a laqueis[e] venantis[f] [g] <O93, f. 19ra> satanae <VD38, f. 86ra> et ab importunis et malis hominibus liberemur[h], <BII13, f. 80rb> et sermo dei[i] currat[j] et clarificetur[k], et prava eorum et omnium perverse[l] docentium corruat doctrina atque deficiat[m]. Precamur etiam, <S105, f. 70v> ut pietatis vestrae precibus impetrare studeatis, ut deus et dominus

76 [n] am Rande drei Punkte N442 | [o] quae I83; quia] quę a Bcan4 **77** [p] quidem korr. aus quidem de P9629 **78** [q] suadente korr. aus suadentes P102 **79** [r] circumit Bcan4; E97 **81** [s] novationum V630 **82** [t] pravum O93; pravam korr. aus parvam V630 **83** [u] cavete et korr. aus cavete N442 | [v] et fehlt SG670; S105 | [w] ab] ab aliis P9629 **84** [x] omnibus korr. aus hominibus N442 **86** [y] abeuntes korr. aus abientes O93; P9629 **87** [z] cadatis korr. aus cadeatis V630; cadeatis P9629; incidatis SG670; S105 **90** [a] parvitatis in vestris korr. aus parvitatis SG670 **91** [b] et I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105 | [c] dominum I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105 | [d] caeli] de celis VD38 **93** [e] laqueis korr. aus lequeis BII13 | [f] am Rande Decipientis VD38 | [g] venantis korr. aus venantes S105 **95** [h] liberemus BII13 **96** [i] domini SG670; P102; S105 | [j] currat korr. aus curat V630 | [k] glarificetur SG670 **97** [l] perversa V630; P9629; E97 | [m] deffitiat korr. aus diffitiat P9629

78–79 ut…devoret] ut - devoret, I Petr. V. 8. **79–82** supervenit… doctrinam] sec. vit. Fabian, c. 4. **88–112** Unde…percipiatis] Bonifac. ep. 36. (p. 83).

noster Iesus Christus, qui vult omnes homines salvos[n] fieri[o] et neminem perire, ut[p] sua <SG670, p. 179b> ingenti[q] omnipotentia <N442, f. 44rb> reverti faciat corda eorum ad sanam[r] doctrinam et catholicam fidem, quatenus resipiscant[s] [t] a diaboli laqueis, quibus capti <P9629, f. 20v> tenentur[u], et aggregentur filiis matris ecclesiae reminiscentes[v] quoque fratrum vestrorum, misereminі[w] illorum, quibus potestis[x] bonis studiis vestris, ne perdantur, sed precibus et aliis <Bcan4, f. 76v> bonitatis vestrae studiis domino salventur. <E97, f. 50rb> Ita ergo ex[y] his agite, ut oboedientes filii et fideles sanctae dei ecclesiae appareatis et ut mercedis[z] praemia[a] percipiatis.

V630; I83; Bcan4: De accusatoribus

P9629: Scismaticos acusare non posse

Bcan4 : V

P102; BII13: V Quod accusare non possint[b] qui non docent rectam doctrinam et quod amovendi sint omnes suspecti et non recipiendi similiter et illi cum quibus apostolus prohibet cibum sumere

[H. 5] Hi[c] [d] enim et[e] omnes, qui rectam <I83, f. 95ra> non docent doctrinam vel rectam non tenent fidem,

S105: Hi accusare nequeunt

accusatores[f] neminem recte credentium accusare possunt, quia infamia sunt notati[g] et a sinu sanctae[h] matris ecclesiae apostolico <VD38, f. 86rb> mucrone[i]

---

100 [n] solvos SG670 **101** [o] fierii VD38 | [p] ut fehlt VD38; E97; P102; BII13 **102** [q] am Rande Magna VD38 **103** [r] suam SG670; S105 **104** [s] am Rande Revertant VD38 | [t] resipiscant korr. aus repiscant P9629 **105** [u] tenentur korr. aus tentur VD38 **106** [v] reminiscentis P9629 **107** [w] miseremini korr. aus misere in V630 [x] potestis korr. aus potestas V630 **110** [y] de SG670; S105 **112** [z] mercedem N442; Bcan4; mercedum I83; S105; mercedem et korr. aus mercedam et VD38; mercede, interlinear is SG670; mercedis] mercedem et P102; BII13 | [a] prȩmii korr. aus prȩmia SG670 **116** [b] possit P102 **120** [c] am Rande drei Punkte N442 | [d] Hi enim korr. aus Hi O93 | [e] et fehlt P102 **123** [f] accusatores] accusatores esse nequeunt et korr. aus accusatores P9629; accusatores esse nequeunt et SG670; S105 **124** [g] am Rande Designati VD38 | [h] sanctae fehlt I83; SG670; Bcan4; S105 **125** [i] am Rande gladio VD38

120–121 Hi…fidem] Ben. I. 335 tit., III. 176 tit. Cf. Pont. 9.

120–121 rectam…vel] *fehlt* AL_3

usque ad rectam <V630, f. 46ra> conversionem[j] et[k] reversionem eorum abscisi, unde apostolica auctoritate cum omnibus eiusdem apostolicae atque[l] universalis[m] ecclesiae filiis statuentes[n] sancimus[o] [p], ut omnes, qui in catholica <SG670, p. 180a> fide suspecti sunt, in accusatione[q] recte credentium non suscipiantur, quia suspecti[r] omnes semper sunt amovendi[s] [t] [u] <BII13, f. 80va> et[v] non[w] recipiendi. Merito ergo eorum reprobatur accusatio, qui in[x] recta fide suspecti sunt, nec eis omnino esse[y] credendum, qui[z] veritatis fidem[a] [b] ignorant.

V630: De anatematismo sanctorum

Similiter[c] omnes, quos sanctorum patrum statuta[d], tam[e] praeteritis quamque[f] futuris temporibus anathematizant[g], submovemus[h] et ab[i] omni accusatione fidelium alienamus. Discreti ergo debent semper[j] esse fideles ab infidelibus et iusti[k] ab iniustis, quoniam[l] infideles

---

126 [j] conversationem V630; I83; SG670; S105; conversionem korr. aus conversationem N442 | [k] et reversionem fehlt BII13 **128** [l] atque korr. aus atque et V630; P9629 | [m] universali V630 **129** [n] statuentes sancimus] statuimus korr. aus statuentes V630 | [o] am Rande Decernimus statuimus VD38 | [p] sanctinus VD38 **131** [q] accusationem VD38; E97; P102; BII13 **132** [r] suspecti omnes] suspiciones korr. aus suspectione V630 | [s] am Rande Repellendi VD38 | [t] movendę korr. aus movendi V630; amonendi S105 | [u] amovendi et non recipiendi] admovendi et non recipiendi korr. aus admovendi P9629 **133** [v] et non recipiendi fehlt V630 | [w] no VD38 **134** [x] in korr. aus n VD38 **135** [y] est VD38; P102; BII13 | [z] qui] qui in VD38; quia SG670; S105 | [a] fidem ignorant. Similiter omnes, quos sanctorum patrum statuta, tam praeteritis fehlt I83; Bcan4 **136** [b] fidem ignorant. Similiter omnes, quos sanctorum patrum statuta, tam praeteritis quamque] inimicos SG670; S105 **138** [c] am Rande z V630 | [d] statu O93; statuta korr. aus statu E97 | [e] tam praeteritis quamque] praeteritis quamcumque P9629 **139** [f] quamque korr. aus qamque BII13 | [g] anathemazizant N442; anathematizantes SG670; S105 **140** [h] submovemus et korr. aus submovemus P9629 | [i] ex P9629 **141** [j] semper esse korr. aus superesse P9629 **142** [k] ti O93 | [l] quoniam infideles et korr. aus quoniam

---

129–131 ut…suscipiantur] Ben. I. 335. III. 176. (c. 64. conc. Tol. IV.). Cf. Calist. 17. **133–134** Merito…sunt] Ben. III. 427. (l. Visig. XII. 2. 10). Cf. Pii 5. **135–136** nec…ignorant] c. 3. Angilr. Cf. Sixt. I. pp. 3, Iul. 12. **138–141** Similiter…alienamus] sec. Ben. III. 215. (Cf. Calist. 9, Steph. 7, Sixt. II. pp. 8, Iul. 19.)

---

128 eiusdem] eiusdem ecclesiis AL$_3$ **131** accusatione] accusationem AL$_3$; PG$_2$ **135** esse] est PG$_2$ **139** anathematizant] anathematizent PG$_2$

et malivoli modis, quibus possunt[m], semper infestant[n] [o] fideles[p] et perdere nituntur[q], et ideo non sunt suscipiendi, sed repellendi et[r] procul abiciendi, ne perdere fideles aut infamari[s] [t] possint.

Quapropter, carissimi[u], cavete talium[v] foveam[w], in quam multos recidisse[x] cognovimus, cavete iacula talium et antiqui hostis temptamenta[y], per quem[z] etiam <I83, f. 95rb> proprios propinquos coram nobis vulneratos cadere vidimus[a]. Attendite laqueos[b] insidiantium, <VD38, f. 86va> quibus notos[c] et commilitones[d] strangulare solent. Nolite tales[e] sequi, sed procul repellite eos. Estote iuxta[f] veritatis vocem prudentes <SG670, p. 180b> ut[g] serpentes et simplices sicut[h] columbae. Videte quoque, ne in vacuum curratis aut laboretis, sed[i] alterutrum[j] fulti precibus[k] et orationibus voluntatem dei facere contendite[l] et a memoratis, si incorrigibiles[m] apparuerint[n], <N442, f. 44va> vos in omnibus separate. Similiter[o] et ab omnibus[p], quos apostolus commemorat[q] <E97, f.

---

143 [m] possunt korr. aus psunt O93 | [n] am Rande Oprimunt VD38 | [o] infestant fideles] eos infestant korr. aus infestant SG670 **144** [p] fideles fehlt S105 | [q] am Rande laborant VD38 **145** [r] et procul abiciendi fehlt SG670; S105 **146** [s] am Rande accusare VD38 | [t] infamare V630; I83; VD38; SG670; Bcan4; E97; P102; BII13; S105 **147** [u] carissimi] omni studio VD38; P102; BII13; karissimi omni studio korr. aus karissimi Bcan4 | [v] talium foveam, in quam multos recidisse cognovimus, cavete iacula talium fehlt SG670 | [w] foveam, in quam multos recidisse cognovimus, cavete iacula talium fehlt I83; VD38; Bcan4; P102; BII13; S105 **148** [x] cecidisse E97 **149** [y] temptamen I83; temptamenta korr. aus temptamen Bcan4 | [z] quae V630; P9629; N442; E97; quam BII13 **151** [a] vidimus korr. aus videmus V630 [b] laqueos] loqui eos P9629 **152** [c] am Rande propinquos VD38 **153** [d] am Rande socios VD38 | [e] tales korr. aus tale BII13 **154** [f] iusta I83 **155** [g] ut korr. aus ut ut SG670 **156** [h] sicut korr. aus ut BII13 **157** [i] sed korr. aus si V630 | [j] alteruturum korr. aus aterutrum VD38 | [k] pcibus O93 **158** [l] condite I83 **159** [m] incorrigibiles korr. aus incorrigibilis I83 | [n] apparuerint korr. aus apparuerunt V630; apparuerunt P9629 **160** [o] am Rande drei Punkte N442 **161** [p] hominibus P9629 | [q] commememorat I83

147–153 Quapropter…sequi] Bonifac. ep. 73. (p. 195). **154–156** Estote…columbae] X. 16. **156–157** Videte…laboretis] Phil. II. 16. **160–162** Similiter…sumere] sec. I Cor. V. 11.

---

145 repellendi] suspendendi PG_2 **146** infamari] infamare AL_3; PG_2 **161** quos] Omnes illi sunt ab accusatione repellendi, quos PG_3

50va> dicens[r], cum his nec[s] cibum sumere, quia[t] [u] illi[v] sicut et[w] isti sunt pellendi et ante satisfactionem ecclesiae non sunt suscipiendi,

P9629: De excommunicatis

quoniam illi[x], cum quibus cibum sumere non licet, <BII13, f. 80vb> manifeste apparent sequestrati[y] [z] usque ad satisfactionem a reliquis fidelibus.

I83: De excommunicatis

Bcan4: VI

P102; BII13: VI De excommunicatis

[H. 6] Quamobrem non debent nec possunt in accusatione[a] fidelium[b] suscipi[c], sed etiam[d] ab eorum consortio usque ad iam dictam satisfactionem repelli, ne similes[e] eis[f] efficiantur aut eorum excommunicationi[g] <S105, f. 71r> subiaceant[h], quoniam sic[i]

N442: canon apostolorum

apostoli statuerunt dicentes:

Bcan4: De excommunicatis

Cum excommunicatis[j] non est communicandum,

I83: Qui cum excommunicato locutus fuerit excommunicetur

et si quis cum excommunicatis[k] avertendo[l] [m] regulas <SG670, p. 181a> scienter[n] saltem[o] in domo[p] simul

---

162 [r] dicens fehlt E97 | [s] nec cibum sumere] summere nec cybum P102 | [t] quia] quia et E97; BII13 | [u] quia illi korr. aus quia V630 **163** [v] illi sicut et isti sunt] illis sicut et istis O93 | [w] et fehlt E97 **166** [x] illic P9629 **167** [y] am Rande Separati VD38 [z] sequestrati korr. aus sequenstrati S105 **173** [a] accusationem V630; VD38; P102; BII13 | [b] fidelium fehlt P9629 | [c] suscipi set korr. aus suscipi P9629 | [d] iam V630 **175** [e] similes eis korr. aus similes Bcan4 | [f] ei V630 **176** [g] excommunicatione O93; excommunicationi korr. aus excommunicatione VD38; excommunicationi korr. aus excommunicationis S105 | [h] subiaceant korr. aus subiacent P102 **177** [i] sicut SG670; S105 **181** [j] excommunicatis korr. aus excommunacatis VD38 **183** [k] excommunicato E97; excommunicatis] excommunicatis cum quibus non est communicandum I83; Bcan4 | [l] am Rande Spernendo repellendo VD38 | [m] vertendo SG670; S105 **184** [n] scienter] scienter post O93; scientes Bcan4; S105 | [o] psallat O93; psallat korr. aus pallat V630; psaltem korr. aus psallat P9629; saltim N442 | [p] domo aut korr. aus domo V630; domo aut N442

181–186 Cum…privetur] c.2. conc. Antioch. (D.)

162–163 quia…pellendi] *fehlt* PG_3; $3L_4$ **177** sic] Sicut $3L_5$; DG_2 **183** excommunicatis] excommunicato CT_1; ID_2; IP_1; PG_4; $3L_5$; DG_2 avertendo] advertendo PG_4

locutus <I83, f. 95va> fuerit vel oraverit[q], ille communione <VD38, f. 86vb> privetur. <V630, f. 46rb> Tales ergo[r] in omnibus[s] sunt cavendi et non suscipiendi, quia iuxta apostolum non solum[t], qui faciunt, damnantur[u] [v], sed qui consentiunt facientibus. Unde[w] et beatus apostolorum[x] princeps Petrus in ordinatione Clementis alloquens populo[y] inter cetera ait: Si inimicus est iste Clemens[z] [a] alicui[b] pro actibus suis, vos nolite exspectare, ut ipse vobis dicat, cum illo nolite amici esse, sed prudenter observare debetis et voluntati eius absque communicatione[c] obsecundare et avertere vos ab eo, cui[d] ipsum sentitis[e] aversum[f] [g], sed nec loqui his, quibus ipse non loquitur, ut unusquisque, qui in culpa est[h], dum cupit omnium vestrum amicitias[i] ferre, festinet citius reconciliare[j] <Bcan4, f. 77r> ei, qui omnibus praeest, et[k] per hoc redeat ad salutem, cum oboedire coeperit[l] monitis[m] praesidentis[n] [o]. Si vero quis amicus fuerit[p] his, quibus ipse non loquitur, unus est et ipse <SG670, p. 181b>

---

185 [q] oraverat Bcan4 **187** [r] enim SG670; S105 | [s] omnibus korr. aus hominibus P9629 **188** [t] solum qui faciunt korr. aus solum BII13 **189** [u] dampnantur korr. aus dampnatur P102 | [v] damnantur, sed qui consentiunt facientibus] sed qui consentiunt facientibus damnantur E97 **190** [w] Unde et korr. aus Unde I83 | [x] apostorum VD38 **191** [y] populum V630; VD38; SG670; E97; P102; BII13; S105 **192** [z] Clemens fehlt I83 | [a] clemens alicui korr. aus clemens N442 | [b] adlicui VD38 **195** [c] commonitione SG670; S105 **196** [d] cui korr. aus cum V630; P9629 | [e] sententis korr. aus sententiis O93; sentintis VD38 | [f] am Rande Contrarium VD38 | [g] aversum korr. aus adversum O93; P102; aversum korr. aus usum V630; adversum P9629; N442; I83, VD38; SG670; Bcan4; E97; BII13; S105 **198** [h] est fehlt E97 **199** [i] amicitia BII13 | [j] reconciliari VD38; E97; P102; BII13; reconciliari korr. aus reconciliare SG670; Bcan4 **200** [k] et korr. aus ut P9629 **201** [l] cepit P9629; coepit N442 | [m] monititis VD38 **202** [n] am Rande praepositi episcopi VD38 | [o] praesidentis korr. aus praesidentes S105 | [p] fuerit] fuerit ipse BII13

188–189 non…facientibus] Ben. III. 261, 386. (Rom. I. 32.) Cf. Anacl. 19, Alex. 6, Telesf. 3, Pii 8, Luc. 7, Iul. 10, Pelag. II. pp. ep. 1. **192–210** Si…vastat] Clement. I. ep. (c. 17. i. f., 18). Cf. Anacl. 39, Alex. 6, Fab. 6.

---

191 populo] populum CT_2 **193** suis] suis et DG_3 | dicat] dicat etc ut supra in tractatu ordinandorum, ubi agitur de obedientia minorum erga maiores (*vgl.* D. XCIII, c. 1) DG_4 **199** ferre] habere DG_3 | reconciliare] reconciliari CT_2; DG_3

ex illis, qui exterminare[q] dei[r] ecclesiam <BII13, f. 81ra> volunt, et cum corpore vobiscum esse videatur, mente et animo contra[s] vos est, et est multo nequior[t] hostis[u] hic quam illi, qui foris[v] sunt <VD38, f. 87ra> et evidenter inimici sunt. Hic enim per amicitiarum speciem, quae[w] <E97, f. 50vb> inimica sunt, gerit[x] et ecclesiam dispergit ac vastat.

<I83, f. 95vb> Ideoque, carissimi, his apostolicis institutis vos monentes instruimus, ut effecta[y] [z] certior caritas vestra sollicitius[a] deinceps[b] agere studeat et cautius[c], ne perversi et infideles homines laedendi[d] [e] fideles ac benivolos habeant facultatem, quoniam spes talium et omnium impiorum tamquam lanugo[f] [g] est, quae a vento tollitur, et tamquam spuma gracilis[h], quae[i] a procella[j] dispergitur, et tamquam[k] fumus, qui a vento diffusus est, et tamquam memoria <N442, f. 44vb> hospitis <O93, f. 19rb> unius diei[l] praetereuntis.

Bcan4 : VII

P102; BII13: VII De nocentibus ab accusatione pellendis

[H. 7] Summopere, carissimi, tales cavendi et[m] avertendi atque reiciendi[n] sunt, si nocentes apparuerint,

---

204 [q] exterminare korr. aus interminare P9629 | [r] dei fehlt I83 **206** [s] con S105 | [t] am Rande peior VD38 **207** [u] am Rande adversarius VD38 | [v] fori I83 **209** [w] quae inimica sunt gerit] inimica suggerit V630 | [x] am Rande agit VD38 **212** [y] effecti N442 | [z] effecta certior] efficacior P9629 **213** [a] sollicitius korr. aus sollitius V630 | [b] deinceps korr. aus deinces VD38 **214** [c] am Rande prudentius VD38 | [d] am Rande Nocendi VD38 | [e] lędendi fideles korr. aus lędendi SG670 **216** [f] am Rande similis filo lane quę fertur per aerem VD38 | [g] lanugo korr. aus languno Bcan4 **217** [h] am Rande levis VD38 **218** [i] quę a korr. aus quę P102 | [j] am Rande Ventosa sive grandi nos a pluvia dicta eo quod procellat id est percutiat aures VD38 | [k] tamquam fumus] tamquam aer korr. aus tamquam SG670 **220** [l] die S105 **224** [m] et avertendi atque reiciendi sunt] sunt et avertendi atque reiciendi V630; P9629; VD38; E97; P102; BII13 **225** [n] reiciendi sunt si nocentes] reciendis innocentes O93

212–215 ut…facultatem] Leon. M. ep. 7. c. 2. (1, 625). **215–221** quoniam…praetereuntis] Sap. V. 15. **224–251** Summopere…studete] eadem leguntur in Silverii epist.

---

204 dei…ecclesiam] ecclesiam Dei CT_2; DG_3 **208** inimici…sunt] sunt inimici DG_3 **210** ac] et DG_3 **211** carissimi] *fehlt* DG_3 | his] nuiusmodi DG_3

quia non solum ecclesiasticae[o], sed etiam saeculi leges[p] nocentes[q] non suscipiunt, sed repellunt. Unde scriptum est: <SG670, p. 182a> Os impiorum devorat iniquitatem. Et dominus per prophetam loquitur dicens: Cum sancto sanctus eris, et cum viro innocente[r] innocens[s] eris[t] et[u] cum electo electus eris[v] et[w] <VD38, f. 87rb> cum perverso[x] subverteris[y]. Et apostolus[z] inquit: <P9629, f. 21r> Pervertunt[a] [b] mores bonos colloquia mala. Idcirco, ut iam praelibatum[c] est, mali[d] sunt semper cavendi et bonis atque benivolis[e] est inhaerendum[f], ut periculum <BII13, f. 81rb> desidiae[g] [h], quantum <I83, f. 96ra> possumus, <V630, f. 46va> declinemus. Et ne pestis[i] latius[j] haec divulgetur[k], severitate[l] [m], qua possumus, abscidamus, quoniam non temeritas[n] intervenit[o] praesumptionis, ubi est diligentia pietatis. Agat[p] semper[q] [r] unusquisque vestrum hac informatione[s] apostolica[t] [u] fultus iuxta[v] vires suas[w], et[x] fraterna <S105, f. 71v> dilectione et sancta[y] religione mores proprios conservare et in

---

226 [o] ecclesiastice korr. aus ecclesiatice N442 **227** [p] leges] leges si V630 | [q] nocentes non korr. aus nocentes V630 **231** [r] innocentem P102 | [s] innocens eris et] innocenter ages V630; N442; E97 | [t] eris] eris vel agis O93 | [u] et fehlt O93; P9629; N442 | [v] eris et korr. aus eris P9629 **232** [w] et fehlt V630; VD38; I83; E97 | [x] perverso subverteris] viro nocente nocens eris V630; P9629; E97 | [y] perverteris I83; SG670; S105 **233** [z] postulans P9629 | [a] am Rande corrumpunt VD38 | [b] Pervertunt korr. aus Pertunt VD38 **234** [c] am Rande praedictum est VD38 **235** [d] malis P102 | [e] benivolis korr. aus malivolis V630; bonivolis SG670 **236** [f] am Rande coniungendum VD38 **237** [g] am Rande discordie VD38 | [h] dissidiae VD38; P102; BII13 **238** [i] pestis korr. aus petis P9629 | [j] latius haec] hęc latius V630; P9629; Bcan4; E97 **239** [k] devulgetur V630 | [l] am Rande asperitate VD38 | [m] severitate korr. aus severitatem P102 **240** [n] am Rande audatia VD38 | [o] inter VD38; intervenit korr. aus intervenit et SG670 **241** [p] am Rande studeat VD38 | [q] enim SG670; S105 | [r] semper unusquisque vestrum] unusquisque vestrum semper E97 **242** [s] am Rande doctrina VD38 | [t] apostilica SG670 | [u] apostolica fultus korr. aus apostolica P9629 | [v] iusta VD38 **243** [w] suos P9629 | [x] et] et in VD38; P102; BII13 **244** [y] sanctae V630; P102

227–229 Unde…iniquitatem] Prov. XIX. 28. **230–232** Cum…subverteris] Ps. XVII. 26. 27. **233–234** Pervertunt…mala] I Cor. XV. 33 **238–239** Et…abscidamus] Leon. M. ep. 7. c. 2. (1, 625.) aut Ben. III. 54. Cf. Sot. 3, Luc. 8, Fel. I. pp. 18, Marc. 3, Anast. I. pp. ep. 1, Bened. I. pp. ep. **241–249** Agat…Valete] Bonif. ep.79. (p. 223).

commune[z] [a] alterutrum adiuvare et in caritate permanere et in dei[b] voluntate indesinenter[c] [d] studeat inhaerere, ut simul laudantes dominum indefessas[e] [f] illi semper gratias agamus.

Valete in Christo, carissimi, et praedicta, prout[g] melius potestis[h], <SG670, p. 182b> domino opem[i] ferente[j] [k] adimplere studete.

Data Kal. Iulii[l] Maximo et Africano[m] vv. cc[n]. conss.

O93, f. 19rb; V630, f. 46va; N442, f. 44vb; I83, f. 96ra; VD38, f. 87rb; SG670, p. 182b; P9629, f. 21r; Bcan4, f. 77r; E97, f. 50vb; P102; BII13, f. 81rb; S105, f. 71v

---

245 [z] am Rande pariter VD38 | [a] commune] commune alter P9629; E97 **246** [b] dei voluntate] voluntate dei E97 | [c] am Rande incessanter VD38 | [d] indesinenter korr. aus desinenter P9629; desinenter BII13 **247** [e] am Rande infatigabiles VD38 | [f] indefessa O93; indefessas korr. aus indefessa V630 **249** [g] ut V630; prout korr. aus ut VD38 **250** [h] potestatis P9629; petistis S105 | [i] am Rande auxilium VD38 **251** [j] am Rande tribuere VD38 | [k] ferentem korr. aus ferente P9629 **252** [l] IUN. P9629 | [m] africo V630; P9629 | [n] ā N442

---

252 253 Data…conss] Not. cons. des. e vit. Fabian, c. 1. in libr. pontif.